

STRATEŠKI PLAN

AGENCIJE ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA za razdoblje 2012.-2014.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) je pravna osoba s javnim ovlastima osnovana odlukom Hrvatskog sabora, koja obavlja upravne i stručne poslove zaštite tržišnog natjecanja kao i poslove odobravanja, nadzora provedbe i povrata državnih potpora sukladno odredbama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine”, broj 79/09) i Zakona o državnim potporama („Narodne novine”, broj 140/05 i 49/11).

Agencija je sa svojim radom u dijelu zaštite tržišnog natjecanja započela još 1997. godine, dok su joj poslovi odobravanja i nadzora državnih potpora dani u nadležnost 2003. godine.

Radom Agencije upravlja pet članova Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, i to: mr.sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća, Mladen Cerovac, mag.iur., zamjenik predsjednice Vijeća te Milivoj Maršić, dipl.oec., Vesna Patrlj, dipl.iur. i dr.sc. Mirna Pavletić-Župić, članovi Vijeća.

Vizija

Sustav djelotvornog tržišnog natjecanja koji će osigurati maksimalnu dobrobit za potrošače i poduzetnike, koji će doprinijeti stvaranju uvjeta za gospodarski rast temeljen na konkurentnosti i efikasnosti nacionalnog gospodarstva.

Misija

Misija Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja je ažurna i dosljedna provedba zakona i drugih propisa s područja zaštite tržišnog natjecanja i državnih potpora s ciljem osiguranja jednakih uvjeta za sve sudionike na tržištu bez obzira na njihovu tržišnu snagu i veličinu, te kontrola državnih potpora kako određeni poduzetnici ne bi bili u neopravdano povoljnijem položaju na tržištu u odnosu na one koji ne dobivaju potpore.

Ciljevi

Opći cilj 1.

Učinkovita zaštita tržišnog natjecanja i nadzor nad dodjelom državnih potpora

Učinkovita zaštita tržišnog natjecanja i nadzor nad dodjelom državnih potpora obuhvaća podizanje svijesti o učincima tržišnog natjecanja na rast konkurentnosti nacionalnog gospodarstva, uključujući i upoznavanje s prednostima koje tržišno natjecanje donosi potrošačima. Razvitak kulture tržišnog natjecanja podrazumijeva širenje svijesti o važnosti stvaranja ukupnog okruženja, a osobito jačanje zakonodavnog i institucionalnog, koji potiče ulazak u poduzetništvo i time ohrabruje svakog pojedinca na pokretanje poduzetničke aktivnosti, kao jednom od temeljnih demokratskih prava i sloboda kao i općem interesu.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, kao neovisno i samostalno tijelo, provodi propise kojima se nadzire ponašanja ekonomski snažnih poduzetnika, kontrolira

processe konsolidacije u gospodarstvu i poduzima mjere u cilju učinkovitije borbe protiv dogovornih oblika ponašanja poduzetnika na tržištu. Također, Agencija u području kontrole državnih potpora, pored davanja prednosti radu na ispunjenju zahtjevnih obveza Republike Hrvatske iz procesa pristupanja Europskoj uniji i sukladno tome provedbi zakonodavstva koje se temelji na tim obvezama, partnerski pristupa nositeljima politike državnih potpora u provedbi tranzicijskih gospodarskih procesa koji zahtijevaju koordinirani politički i stručni angažman do njihova potpunog dovršetka. Agencija će i nadalje svojim djelovanjem koje nije isključivo ograničeno na provedbu konkretnih postupaka pred Agencijom već i na preventivno djelovanje, promicati i ukazivati na potrebu uvođenja ili jačanja tržišnog natjecanja i u onim djelatnostima i gospodarskim sektorima u kojima je još uvijek, u cijelosti ili djelomično, zakonima, drugim propisima ili djelovanjem interesnih udruga, isključeno tržišno natjecanje.

Navedeni opći cilj proizlazi iz Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, Zakona o državnim potporama, te iz godišnjih izvješća o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja od 2003. do 2010. godine.

Posebni cilj 1.1.

Stvaranje uvjeta za gospodarski rast koji se temelji na konkurentnosti

Kako bi se postigao opći cilj - učinkovita zaštita tržišnog natjecanja i nadzor nad dodjelom državnih potpora, potrebno je stvoriti uvjete za gospodarski rast koji se temelji na konkurentnosti. To znači da je potreban dobar i učinkovit zakonodavni okvir u području tržišnog natjecanja i u području državnih potpora, promicanje prava i politike zaštite tržišnog natjecanja te aktivnosti Agencije kojima se provode ti zakoni. Naime, pravo i politika zaštite tržišnog natjecanja pokazali su se u razvijenim tržišnim gospodarstvima instrumentom koji osigurava ekonomsku učinkovitost i gospodarski rast jer potiče ili čak na određeni način prisiljava poduzetnike da kontinuirano rade na podizanju svoje konkurentnosti, odnosno da se stalno prilagođavaju ili unaprijed pripremaju na promjene u okruženju kao jedinom sigurnom načinu postizanja tržišnog uspjeha.

Analiza stanja

1. listopada 2010. godine stupio je na snagu novi Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja. Taj zakon, s ciljem uspostave učinkovitijeg sustava zaštite tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj i njegove pripreme za buduće članstvo u Europskoj uniji uvodi neke nove institute i ovlasti Agencije. Tako je Agencija ovlaštena izricati upravno-kaznene mjere poduzetnicima koji krše pravila o zaštiti tržišnog natjecanja, uvedena je uspostava programa oslobođenja od kazne ili smanjenja kazne za poduzetnike koji su sklopili kartelni sporazum, a odlučuje surađivati s Agencijom. Također, proširena je nadležnost Upravnog suda Republike Hrvatske na način da taj sud istovremeno kontrolira zakonitosti odluka Agencije, kao i visinu izrečene upravno-kaznene mjere. Novi zakon sadrži i niz postupovnih izmjena koje imaju za cilj pojednostavljenje postupaka pred Agencijom. Tekst zakona u cijelosti je usuglašen s Općom upravom za tržišno natjecanje Europske komisije.

Provedba propisa zahtijeva stručnost i stalno usavršavanje te je kvalifikacijska struktura zaposlenika u Agenciji tome prilagođena (od ukupno 56 zaposlenih na dan 31.12.2011. godine, 95% čine zaposlenici visoke i više stručne spreme).

U 2010. godini iz područja zaštite tržišnog natjecanja donijeto je 235 odluka, a iz područja državnih potpora u istom su razdoblju riješena su 69 predmeta, što ukupno iznosi 304 riješena predmeta iz nadležnosti Agencije.

Način ostvarenja postavljenog cilja

1.1.1. Ažurno rješavanje predmeta iz nadležnosti i djelokruga rada Agencije. Ovo je još jedna od važnih aktivnosti kojima se postiže zadani cilj. Tako Agencija unatoč ograničenosti ljudskih resursa promptno, sukladno najboljoj europskoj praksi, obavlja poslove ocjene ograničavajućih sporazuma između poduzetnika, postupke utvrđivanja zlouporaba vladajućeg položaja poduzetnika te postupke ocjene dopuštenosti koncentracija poduzetnika. Na području kontrole državnih potpora temeljne aktivnosti Agencije su kontrola državnih potpora, njihovo odobravanje i nadzor njihove provedbe.

1.1.2. Aktivna politika promicanja znanja o tržišnom natjecanju. Glavne aktivnosti na ovom području uključuju podizanje svijesti i informiranosti poduzetnika, vladinih i drugih državnih tijela, sindikata, potrošača, sudaca, poslovne i šire javnosti o važnosti i ulozi politike i prava tržišnog natjecanja za daljnji razvitak tržišnog gospodarstva u zemlji. Aktivna politika ne uključuje samo davanje stručnih mišljenja o sukladnosti prijedloga nacrta zakona i drugih propisa sa Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja, već podrazumijeva i niz ostalih aktivnosti među kojima su javna priopćenja Agencije, seminari, edukacije poduzetnika, predavanja na visokoškolskim ustanovama, objava publikacija i sl.

SWOT analiza

Prednosti (snage)	Nedostaci (slabosti)
Posjedovanje specifičnog znanja iz područja prava i politike zaštite tržišnog natjecanja i državnih potpora	Nedostatan broj stručnih kadrova; Odljev stručnog kadra u privatni sektor i druge regulatore
Prilike	Prijetnje
Unapređenje sustava tržišnog natjecanja kroz donošenje podzakonskih akata za primjenu novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja; Unapređenje sustava kroz iskorištenje sredstava iz EU projekata pomoći	Donošenje zakona i propisa kojima se ograničava tržišno natjecanje na pojedinim tržištima. Sporost u uklanjanju i izmjenama onih važećih propisa kojima se ograničava tržišno natjecanje (npr. Zakon o vatrogastvu)

Pokazatelji rezultata

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana godišnja vrijednost (2012.)	Ciljana godišnja vrijednost (2013.)	Ciljana godišnja vrijednost (2014.)
1.1.1. Ažurno rješavanje predmeta iz nadležnosti i djelokruga rada Agencije	1.1.1.1. Povećanje broja donesenih odluka	ukazuje na rad Agencije u provedbi zakona	broj	92	Godišnje izvješće Agencije	94	96	98
					Internet stranica Agencije			
1.1.2. Aktivna politika promicanja znanja o tržišnom natjecanju	1.1.2.1. Povećanje broja danih stručnih mišljenja	ukazuje na rad Agencije u provedbi zakona	broj	36	Godišnje izvješće Agencije	37	38	39
					Internet stranica Agencije			

Pokazatelji učinka

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana godišnja vrijednost (2012.)	Ciljana godišnja vrijednost (2013.)	Ciljana godišnja vrijednost (2014.)
Stvaranje uvjeta za gospodarski rast koji se temelji na konkurentnosti	Povećanje broja donesenih odluka i mišljenja Agencije na području tržišnog natjecanja i državnih potpora	Vjerodostojna provedba poslova Agencije na području tržišnog natjecanja i državnih potpora	broj	128	Godišnje izvješće Agencije, internet stranica Agencije	131	134	137

Posebni cilj 1.2.

Povećanje razine poštivanja odredbi propisa iz područja državnih potpora

Kako bi se postigao opći cilj - učinkoviti nadzor nad dodjelom državnih potpora, potrebno je povećati razinu poštivanja odredbi propisa iz područja državnih potpora. To znači i prilagodbu samih poduzetnika, posebice najvećih korisnika državnih potpora u Hrvatskoj, kroz razvoj poslovnih strategija i uvođenje nužnih promjena u poslovanju koje će jamčiti njihov opstanak i konkurentnost na načelima tržišne održivosti.

Analiza stanja

Kroz projekt PHARE 2005 u komponenti nabave izrađen je sveobuhvatni informatički sustav upravljanja dokumentima i predmetima. Spomenuti sustav predstavlja nadogradnju CROSADS baze državnih potpora, uspostavljene uz pomoć prethodnog CARDS projekta, koja pruža sveobuhvatan uvid u državne potpore u Republici Hrvatskoj.

Radi što veće učinkovitosti kontrole državnih potpora, uz pomoć spomenutog PHARE projekta, u komponenti twinninga sa SR Njemačkom, uspostavljena je Radna skupina za državne potpore, sastavljena od predstavnika davatelja državnih potpora, koja se sastaje radi upoznavanja davatelja s pojedinim specifičnim pitanjima koji se tiču provedbe sustava državnih potpora u RH i promjene koje će uslijediti nakon ulaska u EU, kada veći dio aktivnosti vezanih uz ovo područje prelazi u nadležnost EU institucija.

Također, intenziviran je rad na upoznavanju davatelja potpora o korištenju budućih EU fondova s aspekta primjene propisa o državnim potporama.

Načini ostvarenja ovoga cilja (u nastavku) redovito se prezentiraju u okviru Godišnjeg izvješća o radu Agencije i Godišnjeg izvješća o državnim potporama, koje Agencija podnosi Hrvatskom saboru. Njima se ukazuje na uspješnost rada odnosno objavljuju podaci i analize stanja na području državnih potpora. Godišnje izvješće o državnim potporama primjenjuje metodologija izračuna i iskazivanja podataka o dodijeljenim državnim potporama sukladno metodologiji Europske komisije. Ono daje analitički pregled dodijeljenih državnih potpora u RH na razini ukupno dodijeljenih sredstava, odnosno izvješće prikazuje zastupljenost potpora prema strateškim gospodarskim ciljevima – time ukazuje na učinkovitost pojedinih gospodarskih grana s obzirom na iznos primljenih potpora i ostvareni ekonomski rast. Također omogućuje usporedbu razine državnih potpora koje se dodjeljuju u RH s referentnim prosjekom zemalja EU kao i usporedbu sa zemljama članicama pojedinačno.

Način ostvarenja postavljenog cilja

- 1.2.1. Učinkovit sustav odobravanja državnih potpora;
- 1.2.2. Evidencija, praćenje i izvještavanje o državnim potporama;
- 1.2.3. Nadzor dodijeljenih državnih potpora.

SWOT analiza

Prednosti (snage)	Nedostaci (slabosti)
Dobra tehnička opremljenost Agencije – informatički sustav upravljanja dokumentima uključujući CROSADS bazu državnih potpora u RH	Nedostatan broj stručnih kadrova; Odljev stručnog kadra u privatni sektor i druge regulatore;
Prilike	Prijetnje
Suradnja s ministarstvima i regulatornim tijelima na području posebnih sektora u RH; Suradnja s Europskom komisijom kao tijelom nadležnim za kontolu državnih potpora u EU	Nesuradnja od strane davatelja potpora na središnjoj i lokalnoj razini i posljedična netransparentnost podataka o državnim potporama; Dodjela potpora od strane davatelja potpora bez »cost-benefit» analiza i bez uspostavljenog mehanizma praćenja učinaka dodijeljenih potpora (na povećanje zaposlenosti, izvoza, rasta BDP-a)

Pokazatelji rezultata

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana godišnja vrijednost (2012.)	Ciljana godišnja vrijednost (2013.)	Ciljana godišnja vrijednost (2014.)
1.2.1. Učinkovit sustav odobravanja državnih potpora	1.2.1.1. Povećanje broja odobrenih državnih potpora na prijavljene potpore	ukazuje na omjer prijavljenih i odobrenih potpora	%	80	Godišnje izvješće Agencije	90	100	n/a
					Internet stranica Agencije			
1.2.2. Evidencija, praćenje i izvještavanje o državnim potporama	1.2.2.1. Smanjenje iznosa potpora u BDP-u	ukazuje na strukturu državnih potpora u BDP-u	%	2,6	Godišnje izvješće Agencije	2,5	2,4	n/a
					Internet stranica Agencija			
1.2.3. Nadzor dodijeljenih državnih potpora	1.2.3.1. Povećanje razine poštivanja odredbi propisa iz područja državnih potpora	ukazuje na broj subjekata u postupcima nadzora provedbe državnih potpora	broj	1	Godišnje izvješće Agencije	2	3	n/a
					Internet stranica Agencija			

Napomena: Ulaskom u EU kontrolu potpora preuzima Europska komisija.

Pokazatelji učinka

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana godišnja vrijednost (2012.)	Ciljana godišnja vrijednost (2013.)	Ciljana godišnja vrijednost (2014.)
Povećanje razine poštivanja odredbi propisa iz područja državnih potpora	Omjer prijavljenih i odobrenih državnih potpora	Evidencija državnih potpora i trend nadzora nad državnim potporama u RH	%	80	Agencija	90	100	n/a

Posebni cilj 1.3.

Promicanje svijesti – jačanje širenja kulture tržišnog natjecanja

Razvoj i širenje kulture tržišnog natjecanja stoji u samom središtu aktivnosti Agencije sa svrhom postizanja općeg cilja. Ono obuhvaća podizanje svijesti o učincima tržišnog natjecanja na rast konkurentnosti nacionalnog gospodarstva, uključujući i upoznavanje s prednostima koje tržišno natjecanje donosi potrošačima. Isto tako kultura tržišnog natjecanja podrazumijeva doprinos stvaranju i usklađenosti zakonodavnog okvira koji će poticati konkurentno okruženje za razvitak poduzetništva, slobodu svakog pojedinca na pokretanje poduzetničke aktivnosti kao i općem interesu. Kroz cijelo vrijeme svog postojanja, Agencija je aktivno promicala pravo i politiku zaštite tržišnog natjecanja, odnosno podizala svijest o njenoj ulozi i važnosti za daljnji razvoj hrvatskog tržišnog gospodarstva, kako kod poduzetnika tako i kod potrošača i cijele javnosti.

Analiza stanja

U ostvarenju cilja razvoja kulture tržišnog natjecanja Agencija objavljuje rješenja i druge odluke i mišljenja (primjerice, analize pojedinih tržišta) na svojoj mrežnoj stranici. Objavljuju se i redovita priopćenja sa sjednica Vijeća, odgovara se na pitanja novinara i surađuje s medijima, tiskaju brošure. Agencija djeluje i preventivno, ukazujući na moguće učinke koje mogu imati pojedini potezi i ponašanja poduzetnika na tržištu.

Valja primijetiti smanjenje broja zaprimljenih zahtjeva za davanjem mišljenja od strane poduzetnika. Naime, dok je npr. 2004. godine interes poslovne javnosti bio usmjeren na tada nove uredbe o skupnom izuzeću, znanje i razumijevanje prava i politike tržišnog natjecanja očito raste, te su tijekom posljednjih godina zahtjevi poduzetnika za davanjem mišljenja Agencije usmjereni uglavnom na pojašnjenja i davanje mišljenja o složenijim pitanjima iz zakonske regulative i prakse Agencije.

Također, IPA twinning projekt, koji je započeo u 2010. godini, u bitnome je usmjeren na jačanje kapaciteta Agencije, sektorskih regulatora i sudstva u provedbi pravila o tržišnom natjecanju i državnim potporama u razdoblju neposredno prije i nakon pristupanja Republike Hrvatske u članstvo EU. U jednom dijelu twinning radi na pripremi Agencije za rad u Europskoj mreži tijela za zaštitu tržišnog natjecanja (ECN), pri čemu Agencija surađuje s talijanskim tijelom za tržišno natjecanje kao twinning partnerom. U dijelu koji se odnosi na državne potpore, pomoć mjerodavnih institucija Velike Britanije kao twinning partnera usmjerena je na povećanje učinkovitosti, ažurnosti i transparentnosti donošenja odluka Agencije te na unapređenje definiranja državnih potpora kod davatelja. Krajnji cilj projekta je ostvariti okruženje učinkovitog tržišnog natjecanja i politike državnih potpora u skladu sa EU propisima i najboljim praksama.

Način ostvarenja postavljenog cilja

- 1.3.1. Objava odluka Agencije na internetskoj stranici i u službenom glasilu RH;
- 1.3.2. Suradnja s drugim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja u zemljama EU i šire, te razmjena praktičnih iskustava i preuzimanje sličnih rješenja.

SWOT analiza

Prednosti (snage)	Nedostaci (slabosti)
Relativno jednostavna dostupnost ciljnih skupina kroz mrežne stranice Agencije i komunikaciju elektroničkim medijima	Nedostatna financijska sredstva za financiranje kampanja i projekata usmjerenih na dizanje svijesti stručne i šire javnosti o važnosti stvarana uvjeta za fer tržišno natjecanje
Prilike	Prijetnje
Širenje kulture tržišnog natjecanja među ciljnim skupinama kroz detaljno razrađene aktivnosti financirane uz pomoć sredstava iz EU projekata pomoći	Nedostatna suradnja od strane ciljnih skupina

Pokazatelji rezultata

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana godišnja vrijednost (2012.)	Ciljana godišnja vrijednost (2013.)	Ciljana godišnja vrijednost (2014.)
1.3.1. Objava odluka Agencije na internetskoj stranici i u službenom glasilu RH	1.3.1.1. Povećanje broja objavljenih odluka Agencije	ukazuje na transparentnost rada Agencije	broj	35	Narodne novine	40	45	50
					Internet stranica Agencije			
1.3.2. Suradnja s drugim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja u zemljama Europe, razmjena praktičnih iskustava i preuzimanje sličnih rješenja	1.3.2.1. Povećanje broja održanih bilateralnih susreta	ukazuje na kretanje međunarodne aktivnosti Agencije	broj	6	Godišnje izvješće Agencije	7	8	9

Pokazatelji učinka

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana godišnja vrijednost (2012.)	Ciljana godišnja vrijednost (2013.)	Ciljana godišnja vrijednost (2014.)
Promicanje svijesti - jačanje širenja kulture tržišnog natjecanja	Povećanje broja objavljenih odluka iz nadležnosti Agencije i broja održanih bilateralnih susreta	Transparentan rad Agencije, jačanje kadrova i informiranje vanjskih dionika	broj	36	Narodne novine, Internet stranica Agencije, Godišnje izvješće Agencije	47	53	59

Predsjednica Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

mr.sc. Olgica Spevec